

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ในลักษณะของการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การปฏิบัติกิจทางศาสนา พฤติกรรมการดูแลสุขภาพกับความผาสุกด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยเอดส์ มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นเอดส์ตามนิยามผู้ป่วยเอดส์ที่ใช้ในการเฝ้าระวังโรค กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ฉบับปรับปรุงแก้ไขครั้งที่ 4 พ.ศ. 2536 (ภาคผนวก ค) และเข้ารับการรักษาคือเป็นผู้ป่วยในของโรงพยาบาลบำราศนราดูร ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาคือเป็นผู้ป่วยในของโรงพยาบาลบำราศนราดูร มาแล้วเป็นเวลาตั้งแต่ 4 ถึง 45 วัน
2. มีผลเลือด HIV positive และได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นเอดส์ ในระยะที่ 3
3. มีอายุ 13 ปีขึ้นไป
4. นับถือศาสนาพุทธ
5. มีความรู้สึกตัวดี สามารถพูดคุยกับผู้วิจัยได้

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นการเลือกจากประชากรดังกล่าวโดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เวลาในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม พ.ศ. 2541 โดยเป็นผู้ป่วยซึ่งยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 100 ราย

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดด้วยวิธีวิเคราะห์อำนาจของการพิสูจน์สมมติฐาน (power analysis) ของ Cohen and Cohen (1975) ที่ $\alpha = .05$ power = .94 และ medium effect size สำหรับการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (ดูสูตรการคำนวณในภาคผนวก ๑)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ และระยะเวลาที่ทราบว่าได้รับเชื้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติกิจทางศาสนา ในด้านของทาน ศีล และภาวนา

ตอนที่ 3 แบบประเมินความผาสุกด้านจิตวิญญาณ เกี่ยวกับความผาสุกในการดำเนินชีวิตและความผาสุกในความผูกพันยึดมั่นกับศาสนา

ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลทางการแพทย์ ตามการรับรู้ของผู้ป่วยเอดส์ ใน 7 ด้าน ได้แก่

- การสร้างค่านิยมเห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นและมีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์/ การสร้างความศรัทธาและความหวัง/ การมีความไวต่อการรับรู้ต่อตนเองและผู้อื่น
- การสร้างสัมพันธภาพในการช่วยเหลือและไว้ใจ
- การยอมรับการแสดงออกถึงความรู้สึกทางบวกและทางลบ
- การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในกระบวนการเขียนการสอน
- การประคับประคอง สนับสนุนและแก้ไขสิ่งแวดล้อมทั้งด้านกายภาพ จิตสังคม และจิตวิญญาณ
- การช่วยเหลือเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล
- การเสริมสร้างพลังจิตวิญญาณในการมีชีวิตอยู่

การสร้างและลักษณะของเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลว่ามีข้อมูลใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับความผาสุกด้านจิตวิญญาณ

2. สร้างแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับความผาสุกด้านจิตวิญญาณ แบบบันทึกประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ และระยะเวลาที่ได้รับเชื่อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติกิจทางศาสนา มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจทางศาสนา
2. สร้างแบบสอบถามการปฏิบัติกิจทางศาสนา โดยผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเรื่องทางแห่งความสุขตามหลักพุทธศาสนา (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2538: 87- 89; พระเมธีธรรมาภรณ์, 2539: 21-22) ในด้านของทาน ศีล และภาวนา ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ มีเนื้อหาครอบคลุม 3 ด้านดังนี้

ทาน คือ การปฏิบัติตนในเรื่อง การทำบุญ ตักบาตร และการบริจาคทาน มีข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ

ศีล คือ การปฏิบัติตนในเรื่องการรักษาศีล 5 ได้แก่ เว้นการทำลายชีวิต เว้นจากถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้ เว้นจากการประพฤตินอกใจในกาม เว้นจากพูดเท็จและเว้นจากของเมา มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

ภาวนา คือ การปฏิบัติตนในเรื่องการสันทนธรรม พังธรรม อ่านหนังสือธรรมะ สวดมนต์ เติมนั่งสมาธิ การระลึกถึงความคิดและการกระทำของตนเอง มีข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ

3. รูปแบบของเครื่องมือ เป็นลักษณะแบบสอบถาม กำหนดรายการข้อคำถามที่เป็นพฤติกรรมปฏิบัติเพื่อให้เลือกตอบใน 3 ระดับ สำหรับข้อคำถามที่เป็นเรื่องของทานและศีล ได้แก่ ความคิดเห็นในระดับมาก ปานกลาง น้อย กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นมากเท่ากับ 3 คะแนน ปานกลางเท่ากับ 2 คะแนน น้อยเท่ากับเป็น 1 คะแนน ตามลำดับ สำหรับข้อคำถามที่เป็นบวก ส่วนข้อคำถามที่เป็นลบกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นน้อยเท่ากับ 3 คะแนน ปานกลางเท่ากับ 2 คะแนนและมากเท่ากับ 1 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่เป็นเรื่องของภาวนาซึ่งมีข้อความเป็นบวก เนื่องจากการภาวนาเป็นเรื่องที่มีผลต่อการพัฒนาจิตใจและปัญญา และเป็นฐานของทานและศีลได้ (พระราชสุทธานมมงคล, 2538: 386) กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็น มากเท่ากับ 6 คะแนน ปานกลางเท่ากับ 4 คะแนน และน้อยเท่ากับ 1 คะแนนตามลำดับ

ตอนที่ 3 แบบประเมินความผาสุกด้านจิตวิญญาณ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาตำรา วารสาร เอกสารและการวิจัยเกี่ยวกับจิตวิญญาณ ความผาสุกด้านจิตวิญญาณและความผาสุกทางจิตตามหลักพุทธศาสนา

2. สร้างแบบประเมินความผาสุกด้านจิตวิญญาณ โดยอาศัยแนวคิดความผาสุกทางจิตตามหลักพุทธศาสนาของพุทธทาสภิกขุ (ม.ป.ป.: 23-65) พระเมธีธรรมาภรณ์ (2534: 52-54) พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2536: 14-40) และแนวคิดความผาสุกด้านจิตวิญญาณของ Ellison (1983: 330-340) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับความผาสุกด้านจิตวิญญาณ 2 ด้าน ดังนี้

2.1 ความผาสุกในการดำเนินชีวิต เป็นข้อความเกี่ยวกับความรู้สึกว่าชีวิตมีเป้าหมายหรือมีจุดมุ่งหมาย พึงพอใจในชีวิตของตนเอง มีอารมณ์เบิกบาน มองโลกในแง่ดี ไม่ท้อแท้สิ้นหวังและมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น จำนวน 15 ข้อ

2.2 ความผาสุกในความผูกพันยึดมั่นกับศาสนา เป็นข้อความเกี่ยวกับความรู้สึกเป็นสุข สงบภายในจิตใจที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา จำนวน 15 ข้อ

3. รูปแบบของเครื่องมือ เป็นลักษณะแบบสอบถาม กำหนดรายการข้อคำถามที่เป็นความรู้สึกภายในจิตใจให้เลือกตอบ 5 ระดับ ข้อคำถามมีความหมายดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ท่านรู้สึกเช่นเดียวกับข้อความดังกล่าวมากที่สุด

มาก หมายถึง ท่านรู้สึกเช่นเดียวกับข้อความดังกล่าวมาก

ปานกลาง หมายถึง ท่านรู้สึกเช่นเดียวกับข้อความดังกล่าวปานกลาง

น้อย หมายถึง ท่านรู้สึกเช่นเดียวกับข้อความดังกล่าวน้อย

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ท่านไม่รู้สึกเหมือนที่ข้อความกล่าวเลย

กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นมากที่สุดเท่ากับ 5 คะแนน มากเท่ากับ 4 คะแนน ปานกลางเท่ากับ 3 คะแนน น้อยเท่ากับ 2 คะแนนและไม่เห็นด้วยเท่ากับ 1 คะแนนตามลำดับสำหรับข้อคำถามที่เป็นบวก ส่วนข้อคำถามที่เป็นลบจะกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นไม่เห็นด้วย เท่ากับ 5 คะแนน น้อยเท่ากับ 4 คะแนน ปานกลางเท่ากับ 3 คะแนน มากเท่ากับ 2 คะแนน และมากที่สุดเท่ากับ 1 คะแนนตามลำดับ

เกณฑ์การประเมินความผาสุกด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยเอดส์ ใช้ค่าความหมายของคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) มี 5 ระดับดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ผู้ป่วยเอดส์มีความผาสุกด้านจิตวิญญาณในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ผู้ป่วยเอดส์มีความผาสุกด้านจิตวิญญาณในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ผู้ป่วยเอดส์มีความผาสุกด้านจิตวิญญาณในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้ป่วยเอดส์มีความผาสุกด้านจิตวิญญาณในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ผู้ป่วยเอดส์ไม่มีความผาสุกด้านจิตวิญญาณ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมดูแลทางการแพทย์ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆเกี่ยวกับการดูแล พฤติกรรมการดูแลทางการแพทย์ หลักการและแนวคิดการดูแลของ Watson (1985)

2. สร้างแบบสอบถามพฤติกรรมดูแลทางการแพทย์ โดยผู้วิจัยดัดแปลงและปรับปรุงจากแบบวัดพฤติกรรมดูแล (Caring Behaviors Assessment, CBA) ของ Cronin and Harrison (1988: 374 - 380) ตามทฤษฎีการดูแล 10 ประการของ Watson (1985) โดยรวมในบางปัจจัยการดูแลที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างใกล้ชิด (Watson, 1985: 10) เข้าไว้ด้วยกัน ทั้งนี้ปัจจัยการดูแลในด้านการใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์อย่างสร้างสรรค์เป็นปัจจัยที่ผู้ป่วยไม่สามารถบอกความต้องการของลักษณะการกระทำของการปฏิบัติการพยาบาลได้ การวิจัยครั้งนี้จึงไม่ศึกษาถึงปัจจัยด้านนี้ ดังนั้นการศึกษาการรับรู้ของผู้ป่วยเอดส์เกี่ยวกับพฤติกรรมดูแลทางการแพทย์จึงจัดเป็น 7 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 40 ข้อดังนี้

2.1 การสร้างค่านิยมเห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นและมีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์/ การสร้างความศรัทธาและความหวัง/ การมีความไวต่อการรับรู้ต่อตนเองและผู้อื่นจำนวน 14 ข้อ

2.2 การสร้างสัมพันธภาพในการช่วยเหลือและไว้วางใจ จำนวน 4 ข้อ

2.3 การยอมรับการแสดงออกถึงความรู้สึกทางบวกและทางลบ จำนวน 2 ข้อ

2.4 การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ

2.5 การประทับประคอง สนับสนุนและแก้ไขสิ่งแวดล้อมทั้งด้านกายภาพ
จิตสังคมและจิตวิญญาณ จำนวน 6 ข้อ

2.6 การช่วยเหลือเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล จำนวน 3 ข้อ

2.7 การเสริมสร้างพลังจิตวิญญาณในการมีชีวิตอยู่ จำนวน 5 ข้อ

3. รูปแบบของเครื่องมือ เป็นลักษณะแบบสอบถาม โดยกำหนดรายการ
ข้อคำถามที่เป็นพฤติกรรมการดูแลทางการพยาบาลที่ได้รับให้เลือกตอบใน 5 ระดับ ประกอบด้วย
ข้อคำถามที่เป็นบวกทั้งหมดเนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่ควรมีในการดูแลผู้ป่วย ข้อคำถามมี
ความหมายดังนี้

เป็นประจำ หมายถึง พยาบาลปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้ง

บ่อยครั้ง หมายถึง พยาบาลปฏิบัติบ่อยครั้ง

ปานกลาง หมายถึง พยาบาลปฏิบัติเป็นบางครั้ง

น้อยครั้ง หมายถึง พยาบาลปฏิบัติเล็กน้อย

ไม่เคย หมายถึง พยาบาลไม่เคยปฏิบัติเลย

กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนคือ เป็นประจำเท่ากับ 5 คะแนน บ่อยครั้งเท่ากับ 4 คะแนน
ปานกลางเท่ากับ 3 คะแนน น้อยครั้งเท่ากับ 2 คะแนนและไม่เคยเท่ากับ 1 คะแนนตามลำดับ

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการดูแลทางการพยาบาล ใช้ค่าความหมายของ
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) มี 3 ระดับดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.84 - 5.00 หมายถึง ผู้ป่วยเอดส์รับรู้ว่าพยาบาลมีพฤติกรรมการดูแลทางการ
พยาบาลในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.17 - 3.83 หมายถึง ผู้ป่วยเอดส์รับรู้ว่าพยาบาลมีพฤติกรรมการดูแลทางการ
พยาบาลในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.16 หมายถึง ผู้ป่วยเอดส์รับรู้ว่าพยาบาลมีพฤติกรรมการดูแลทางการ
พยาบาลในระดับน้อย

คุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยศึกษาความตรงและความเที่ยงของแบบ
ประเมินความผาสุกด้านจิตวิญญาณ แบบสอบพฤติกรรมการดูแลทางการพยาบาล และ
แบบสอบถามการปฏิบัติกิจทางศาสนา ตามขั้นตอนดังนี้

การหาความตรง (Validity)

แบบประเมินความผาสุกด้านจิตวิญญาณและแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการดูแล
ทางการพยาบาล

1.1 ผู้วิจัยสร้างแนวคำถามปลายเปิดเพื่อสอบถามผู้ป่วยเอดส์เกี่ยวกับพฤติกรรม
การดูแลทางการพยาบาลที่ผู้ป่วยต้องการในการตอบสนองความต้องการด้านจิตวิญญาณของ
ผู้ป่วยและความผาสุกด้านจิตวิญญาณ โดยสร้างแนวคำถามปลายเปิดจำนวน 7 ข้อดังนี้

1. จิตวิญญาณของท่านคืออะไร
2. จิตวิญญาณของท่านขณะนี้เป็นอย่างไบ้าง
3. การที่ท่านติดเชื่อเอดส์มีผลอย่างไรต่อจิตวิญญาณของท่าน
4. อะไร ใคร สิ่งไหน ที่ช่วยให้จิตวิญญาณของท่านเป็น/ อยู่ในสภาวะ/ สภาพ
ที่ท่านต้องการ
5. เมื่อมีความแปรปรวน เบี่ยงเบนในจิตวิญญาณของท่าน ท่านเผชิญกับสิ่ง
ที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ อย่างไร
6. ความต้องการด้านจิตวิญญาณของท่านได้แก่อะไรบ้าง
7. เมื่อท่านเจ็บป่วยอยู่โรงพยาบาล มีอะไรที่พยาบาลจะช่วยตอบสนองต่อ
ความต้องการด้านจิตวิญญาณของท่าน

1.2 นำแนวคำถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา
ร่วมและนำไปสัมภาษณ์ผู้ป่วยเอดส์จำนวน 10 ราย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาและ
นำผลที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงเนื้อหาและข้อคำถามในแบบสอบถามพฤติกรรม
การดูแลทางการพยาบาลซึ่งพัฒนาโดย Cronin and Harrison (1988: 374-389) และเป็นแนว
คิดในการสร้างแบบประเมินความผาสุกด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยเอดส์

1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการดูแลทางการพยาบาลให้อาจารย์
พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้ป่วยโรคเอดส์ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง
และความตรงตามเนื้อหา

1.4 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความผาสุกด้านจิตวิญญาณให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5
ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและความตรงตามเนื้อหา โดยมีคุณสมบัติของผู้ทรง
คุณวุฒิดังนี้

พระภิกษุผู้ทรงคุณวุฒิด้านปริยัติ	1 รูป
อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางปรัชญาและศาสนา	1 ท่าน
อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลจิตวิญญาณ	2 ท่าน
พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์	1 ท่าน

อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางปรัชญาและศาสนา 1 ท่าน
 อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลจิตวิญญาณ 2 ท่าน
 พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ 1 ท่าน
 1.5 ในขั้นตอนที่ 1.3 และ 1.4 มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ร่วมกับอาจารย์ที่
 ปรัชญาและอาจารย์ที่ปรึกษาหารือ โดยถือเกณฑ์ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตรงกันร้อยละ 80

แบบสอบถามการปฏิบัติกิจทางศาสนา

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการปฏิบัติกิจทางศาสนาที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้
 อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาหารือตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำแบบ
 สอบถามการปฏิบัติกิจทางศาสนาให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านปริยัติ จำนวน 4 ท่าน (ดูรายชื่อผู้ทรง
 คุณวุฒิในภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหา
 ตลอดจนความเหมาะสมของสำนวนภาษา หลังจากผ่านการพิจารณาการตรวจสอบจากผู้ทรง
 คุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการปฏิบัติกิจทางศาสนา มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม
 ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาหารืออีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

การหาความเที่ยง (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบประเมินความผาสุกด้านจิตวิญญาณและแบบสอบถามพฤติกรรมการดูแล
 ไปทดสอบความเที่ยงโดยนำไปทดลองใช้กับผู้ป่วยเอดส์ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง
 จำนวน 30 ราย มาวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสอบถามแต่ละชุด โดยการคำนวณค่า
 สัมประสิทธิ์ความคงที่ภายในของแบบสอบถามด้วยวิธีของครอนบาค (อ้างถึงใน ยุวดี ฤาชา และ
 คณะ, 2537: 127) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามดังนี้

- แบบประเมินความผาสุกด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยเอดส์ = .90
- แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลทางการพยาบาล = .92

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความสมัครใจใน
 การเข้าร่วมการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งแจ้งว่ากลุ่มตัวอย่างมีสิทธิในการปฏิเสธการตอบ
 แบบสอบถามได้โดยที่ไม่มีผลกระทบใดๆทั้งสิ้น และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเป็นการ
 นำเสนอในภาพรวมโดยไม่มีกระบวนชื่อของกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลบาราศนราดรุ เพื่อขออนุมัติเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว เข้าพบหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล และ/หรือ รองหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลด้านวิชาการเพื่อชี้แจงรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย จากนั้นเข้าพบหัวหน้าตึกที่มีผู้ป่วยเอดส์รับไว้รักษาในโรงพยาบาลเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการวิจัย

3. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและขอความร่วมมือในการวิจัยต่อผู้ป่วยที่มีคุณสมบัติตามลักษณะประชากรในการศึกษา

4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วยกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

ตอนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติกิจทางศาสนา

ตอนที่ 3 แบบประเมินความผาสุกด้านจิตวิญญาณ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลทางการพยาบาล

และเนื่องจากในขณะทำการสอบถามมีผู้ป่วย 3 รายเกิดความรู้สึกไม่สบายใจและเกิดอาการอุจจาระทางกายขึ้น ผู้วิจัยจึงปฏิบัติดังนี้

4.1 หยุดสอบถามและประเมินอาการเมื่อผู้ป่วยแสดงอาการเหนื่อย หอบ หรืออ่อนเพลีย เพื่อให้ผู้ป่วยได้พักผ่อนและให้การช่วยเหลือตามอาการ โดยผู้วิจัยประสานงานกับเจ้าหน้าที่ประจำตึกผู้ป่วยนั้น เช่น ให้นายบรรเทาอาการปวดศีรษะ ลดไข้ ให้ออกซิเจนหรือรายงานแพทย์

4.2 ในกรณีที่พบว่าผู้ป่วยไม่สบายใจ ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้ระบายความรู้สึกไม่สบายใจนั้นออกมา ในการศึกษาคั้งนี้พบว่าผู้ป่วยที่คิดฆ่าตัวตาย 1 ราย ซึ่งได้รายงานให้เจ้าหน้าที่ประจำตึกนั้นรับทราบ เพื่อเฝ้าระวังและให้คำปรึกษาต่อไป

4.3 เมื่อผู้ป่วยอาการดีขึ้นและเต็มใจให้ความร่วมมือในการวิจัย ผู้วิจัยจึงทำการสอบถามต่อภายในวันนั้น แต่หากไม่สามารถสอบถามได้ภายในวันนั้นผู้วิจัยก็ทำการสอบถามต่อภายในเวลาไม่เกิน 48 ชั่วโมง

5. เมื่อรับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social/Personal Computer) ซึ่งใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

1. หาค่าความถี่และร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคล
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนพฤติกรรมการดูแลทางการแพทย์และความผาสุกด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยเอดส์
3. คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient) ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการดูแลทางการแพทย์และความผาสุกด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยเอดส์
4. คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient) ระหว่างตัวพยากรณ์ทั้งหมด โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)
5. กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบทั้งหมดที่ระดับ .05